

۹۹۵۰/۲۸۴/۲۶۸۵۱۸

شماره :

۱۳۹۸/۰۹/۰۳

تاریخ :

دارد- به شرح متن

پیوست :



## دقت نمایندگی وزارت امور خارجه در شمال و شرق کشور- مشهد

بسمه تعالی

مدیرکل محترم هماهنگی اموراتصادی استانداری خراسان رضوی

موضوع: گزارش بررسی وضعیت اقتصاد شمال افغانستان

با سلام

احتراما به پیوست تصویر گزارش واصله از سرکنسولگری کشورمان در مزارشریف تحت عنوان « اقتصاد روبه افول شمال » جهت بهره برداری لازم ارسال می گردد.

از طرف

غلامعباس ارباب خالص  
مشاور وزیر و رئیس نمایندگی  
هادی علیپورطرق

رونوشت :

- ریاست محترم اتاق بازرگانی ، صنایع، معادن و کشاورزی خراسان رضوی
- اتاق مشترک ایران - افغانستان در خراسان رضوی
- ناظر محترم گمرکات خراسان رضوی و مدیرکل گمرک مشهد
- ریاست محترم سازمان صنعت ، معدن و تجارت خراسان رضوی
- اتحادیه صادرکنندگان و وارد کنندگان خراسان رضوی
- سرکنسولگری جمهوری اسلامی ایران - مزارشریف

## اقتصاد رو به افول شمال

آمارهای وزارت صنعت و تجارت افغانستان بیانگر آن است که در سال گذشته، افغانستان 98 درصد کالاهای مورد نیاز خود را از چین، ایران و ترکمنستان وارد و در مقابل ۲ درصد به این کشورها صادرات داشته است، به عبارت دقیق تر در سال گذشته به ارزش بیش از یک میلیارد دلار کالا از چین وارد شده و ۲۸ میلیون دلار کالا به این کشور صادر شده است. به همین ترتیب، در سال ۹۷ ( بر اساس آمار گمرک افغانستان )، افغانستان به ارزش بیش از یک میلیارد دلار کالا از ایران وارد کرده است که در مقابل تنها در حدود ۲۵ میلیون دلار کالا به این کشور صادر کرده است، در همین سال، به ارزش بیش از ۳۸۰ میلیون دلار کالا از ترکمنستان به افغانستان وارد شده است، در حالیکه افغانستان تنها توانسته حدود ۱ میلیون دلار کالا به این کشور صادر کند. طبق آمارهای رسمی مقامات افغان، افغانستان در سال گذشته به ارزش بیش از ۸۰۰ میلیون دلار کالا به خارج صادر کرده است، اما در مقابل بیش از ۷ میلیارد دلار کالا از بیرون وارد نموده است. هرات، کابل و بلخ مهمترین مراکز اقتصادی افغانستان هستند که در این میان استانهای شمالی با محوریت بلخ و دسترسی به ۳ گذرگاه گمرکی شیرخان بندر در قندوز، حیرتان در بلخ و آقینه در فاریاب نقش بارزی در معادلات اقتصادی افغانستان دارند. جنگ و بی ثباتی در استانهای شمالی افغانستان طی سالهای اخیر کاهش کارخانه ها و فرار سرمایه ها از شمال افغانستان به ازبکستان و ترکیه را تسریع کرده است. در پارک صنعتی امیرعلی شیرنوییی در حومه شرقی شهر مزار شریف، مرکز استان بلخ در شمال افغانستان تا سال ۲۰۱۴ نزدیک به ۳۰۰ کارخانه تولید مواد غذایی، پوشاک و مواد ساختمانی فعالیت داشتند. براساس آماراتاق بلخ این کارخانه ها تا ۲۵ درصد نیاز استانهای شمال افغانستان را تولید میکردند، اما با گذشت زمان اکنون تعداد کثیری از مراکز تولیدی پارک صنعتی امیرعلی شیرنوییی مسدود شده است. آرش یونسی، رئیس اتاق تجارت و صنایع بلخ میگوید از ۰۳۳ کارخانه فعال در پارکهای صنعتی مزار شریف فقط ۷۰ کارخانه مشغول به فعالیت می باشد، که آنها نیز با مشکلات متعددی از جمله تامین مواد اولیه مواجه هستند. طبق اظهارات آقای یونسی نزدیک به ۲۳۳ شرکت سال ۱۳۹۷ سرمایه های خود را از افغانستان به کشور ازبکستان انتقال داده اند .

### ملاحظات :

-تاثیر ناآرامیها طی ۲ سال گذشته در استانهای شمال افغانستان کسب و کار تجاری و سرمایه گذاریها را با رکود روبرو کرده است. بیم ازسرقتهای مسلحانه، آدمربایی و حملات انتحاری مهمترین دلیل نگرانی سرمایه گذاران داخلی خارجی در شمال است. اکثر تجار و بازرگانان مجبورند برای ادامه فعالیتهای تجاری

خود به طالبان و زورمندان محلی باج بدهند، امری که باعث ناامیدی در بین سرمایه گذاران می گردد . علیرغم این مشکلات شهر مزارشریف به عنوان مرکز استان بلخ ، همچنان پناهگاه نسبتاً امنی برای تجارت و هزاران آواره داخلی محسوب می شود، که از جنگهای داخلی در استانهای شمالی فرار کرده اند ، لازم به ذکر می باشد ،ارایه هر نوع آمار و ارقام اقتصادی درافغانستان از سوی مراجع ذیربط دقیق به نظر نمی رسد، این امر می تواند ناشی ازعدم وجود زیرساخت های الزم در ساختار افغانستان باشد ، اختلاف آمار گمرک ایران و افغانستان درموردمیزان صادرات کشورمان به افغانستان (۱ میلیارد دلار ) که از سالیان گذشته وجود داشته، ازمواردی است که بحث بر انگیز و مورد تامل می باشد. این مساله در چارچوب فساد گسترده در بخش ها و سطوح مختلف اداری و ناتوانی دولت مرکزی در برخورد با زورمندان محلی نیز قابل ارزیابی است.

- علیرغم وجود ناامنی گسترده درافغانستان ووجود فساد در دستگاه های مختلف ، تا کنون سمن هایی از کشور های ترکیه، آلمان، آمریکا، ژاپن و سوئد در مناطق شمالی فعالیت های اقتصادی داشته اند وکشور های ازبکستان ، ترکمنستان و تاجیکستان به توسعه و گسترش مرودات اقتصادی خود با استان های شمالی پرداخته اند ، علی رغم وجود امکانات وتوانایی بیشتر از سوی کشورمان فعالیت قابل توجه اقتصادی و یا تجاری در مناطق شمالی صورت نگرفته است.

- همانطور که پیش ازاین عنوان شده، درحوزه های اقتصادی مانند انرژی و سوخت، توانایی اقتصادی کشورمان درمقایسه با همسایگان و رقبای منطقه ای مناسب، دارای مزیت رقابتی و قابل ملاحظه می باشد

-بر اساس تماس ها و مالقات های صورت گرفته طی چند روزگذشته کلیه مقامات محل منتظربرگزاری نمایشگاه کالاهای ایرانی در مزار شریف می باشند. این درحالی است که برگزار کنندگان نمایشگاه از کابل مجوز لازم را اخذ نموده اند و هیچگونه هماهنگی درخصوص لغو و یا برگزاری نمایشگاه با این نمایندگی صورت نگرفته است.

- به نظرمی رسد، برگزاری نمایشگاه کالاهای ایرانی درشرایط فعلی نیاز مناطق مختلف به ویژه شمال افغانستان می باشد، پیشنهاد می گردد با تاخیر دو هفته ای در نیمه ی سوم آبان ماه این رویداد برگزار گردد

-شرایط امنیتی و سیاسی فعال مناسب ارزیابی میگردد، هر چند احتمال تغییرآن به دلیل اعلام نتایج انتخابات دور از ذهن نمی باشد.